

DE LETTENBERGONTWERPEN

Een kruisweg voor een nieuwe tijd

Bernard Sercu
Heilige Magdalenakerk, Brugge. 40-dagentijd 2016

Over de kunstenaar:

Bernard Sercu (1953) studeerde aan het Sint-Lucas te Gent. Vanaf 1980 werd hij leraar schilderkunst aan de Stedelijke Academie voor Schone kunsten in Ieper. Naar aanleiding van zijn zestigste verjaardag verscheen in het najaar van 2013 bij uitgeverij Lannoo een monografie over zijn werk.

KRUISWEG OP DE LETTENBERG

Ieder jaar op Goede Vrijdag vertrekt een boetetocht vanuit de Kemmelse Sint-Laurentiuskerk naar de Lettenberg. Deze heuvel is een drukbezochte site van de **Eerste Wereldoorlog** waar veel soldaten sneuvelden. Het lijden door oorlogsgeweld is in de Westhoek overal zichtbaar.

Voor deze heuveltop ontwierp Bernard Sercu een **eigentijdse kruisweg**, die nadrukkelijk verbonden is met de eeuwherdenking van de Eerste Wereldoorlog. Dit kunstwerk wordt symbool voor het oeverloze leed in de wereld vandaag. Jezus' lijdensweg heeft hier een sociale plaats.

98 ONTWERPEN

De Lettenbergontwerpen zijn **zeven reeksen van veertien kruiswegstaties** die Bernard Sercu ontwierp als antwoord op de vraag van de kerkraad van Kemmel om een nieuwe kruisweg te ontwerpen. Eén kruisweg werd gerealiseerd in staal in het voorjaar 2015 en ingewijd op de Lettenberg.

In de 40-dagentijd toont YOT in de Magdalenakerk **alle 98 ontwerpen**. De tentoonstelling vormt zo een meditatieve tocht langsheen zeven benaderingen van de kruisweg van Jezus.

WAT IS JOUW TE DRAGEN KRUIS?

Iedereen heeft een kruis te dragen, in verschillende maten en gewichten: 'ik kan niet goed beslissen', 'mijn geliefde is gestorven', 'mijn hond is ziek', 'ik ben veel te curieus' ...

In het werkatelier in de dwarsbeuk van de kerk word je uitgenodigd om stil te staan bij het kruis dat jij draagt. Geef zelf jouw kruis weer met het beschikbare werk materiaal. Breek het materiaal en assembleer het tot een kruis, met aan afmeting van 24 op 24.

Hierbij werken we in twee dimensies. De horizontale dimensie maakt de verbinding met het lijden in de wereld, het lijden van de mensen. De verticale dimensie verwijst naar het goddelijke.

Plaats je kruis op het witte platform tegenover de kruisweg van jouw keuze. Bekijk gerust ook de andere ontwerpen die je bij elke kruisweg ziet.

KRUISWEGDEVOTIE: EEN LANG VERHAAL

(Mark Delrue in 'Bernard Sercu', 2013, Uitgeverij Lannoo. Verkrijgbaar bij YOT – 35 euro)

'En ik, die in het donker sta
zie enkel 't licht van Golgotha
door aller duister ruimten branden.'

HUBERT VAN HERREWEGHEN

Lijdenstocht als triomftocht

Het kruis of de gekruisigde zijn christenen vaak zo gewoon als het amen in de liturgie. Dit is niet steeds zo geweest. Pas tegen het einde van de zesde eeuw zien we voor het eerst een (miniatuur)kruisiging in het handschrift *Rabbula-Codex*. **De vroegchristelijke kunst ziet in de gekruisigde de overwinnaar op de dood.** Jezus' lijdenstocht is een triomftocht, zijn kruisdood een zegedood. De *Victor Rex* overwon vanop het kruis de dood. [Zie ook de 'trionfbalk' in deze kerk in de hoogte tussen het koor en het schip]

Focus op het lijden

Vanaf de elfde eeuw wijzigt de christusdevotie stilaan. **Grote sterfte door oorlog en pest focust op het lijden van Christus.** Bernardus van Clairvaux (1090 – 1153) predikte lijdensmystiek en versterving. Ook de armoedebeweging van Franciscus van Assisi (1181 – 1226) past in deze visie. Thans verschijnt Jezus in doodsangst op de Olijfberg, als *ecce homo* met doornenkroon en spotmantel, als Man van Smarten. Jezus die het kruis draagt, calvarie met Maria en Johannes en de piëta met haar dode zoon op de schoot worden hoofdthema's. Kortom: een overvloed van beeldmateriaal om een kruisweg te doen ontstaan.

Van twee naar zeven, twaalf en veertien staties

In het begin vinden wij deze lijdenstaferelen vooral langs wegen die naar een bedevaartsoord of heiligdom leiden. Vanaf de vijftiende eeuw ontstaan de vroegste vormen van de kruisweg: twee staties. **Onder invloed van de mysteriespelen nemen de dramatische elementen stilaan de bovenhand:** het wordt een stoet van kruisdraging met nadruk op het driemaal vallen van Jezus. De hele vijftiende eeuw blijft het aantal staties nog beperkt. Vanaf de zestiende eeuw tellen we zeven staties.

Een verdere groei in de kruiswegthematiek vinden we bij Christiaan Adriaan Cruys uit Delft. Zijn boek *Jerusalem sicut Christi tempore floruit* (1584) vermeldt twaalf staties. In de zeventiende eeuw treffen we voor het eerst in Spanje de ons bekende veertien staties. Omdat het aantal staties hier en daar nog varieerde, bepaalde paus Clemens XII rond 1740 dat de kruisweg uit veertien staties moet bestaan. Sindsdien volgt de kruisweg een vast stramien. Verhalende beelden tonen vol dramatiek de lijdensweg van Jezus, vanaf de veroordeling door Pilatus tot aan de graflegging. **De meeste staties verwijzen naar het evangelie. Vier echter niet:** de drievoudige val en de zweetdoek van Veronica.

Verrijzenis, kracht, moed en hoop

Moderne Bijbelwetenschap en theologie geven nieuwe ideeën voor de verbeelding van de kruisweg. Hedendaagse spiritualiteit mag niet vastlopen in de donkere nacht van Goede Vrijdag, maar moet uitmonden in het licht van de Paasmorgen. Jezus ging van donker naar licht, van dood naar leven, van kruis naar verrijzenis. Zo zijn de evangeliën ontstaan vanuit verrijzeniservaring en werd het verhaal van Jezus te boek gesteld. Daarom is er sinds *Vaticanum II* een vijftiende statie in eenklank met het vroege christendom. Deze spiritualiteit is meer dan een herinnering aan het verleden. Het mysterie van Jezus' dood en opstanding heeft te maken met ons persoonlijk leven. Christenen zijn solidair met het lijden in de wereld. **Wie de kruisweg gaat, verbindt zijn dagelijks lijden met dat van Christus.** Uit de belofte van verrijzenis groeit kracht, moed en hoop.

'En ik, die in zijn luister sta,
ziet 't bliksemlicht van Golgotha
tot 't einde van mijn dagen branden.'

HUBERT VAN HERREWEGHEN

DE LETTENBERGONTWERPEN – EEN KRUISWEG VOOR EEN NIEUWE TIJD

kwam tot stand dankzij een samenwerking tussen Bernard Sercu en YOT vzw, het labo voor levensbeschouwing, verbonden met de H.-Magdalenakerk in Brugge.

Sta je te popelen om iets kleins terug te doen?

Je kan je bijdrage kwijt in onze geldcollector. We zijn je eeuwig dankbaar!

Meer info over YOT vind je aan de infowand (achteraan) of op www.yot.be

Heilige Magdalenakerk – Brugge

van Aswoensdag 10 februari tot en met Paasmaandag 28 maart 2016
elke dag van 14 tot 17 uur
vrije toegang

Op Goede Vrijdag om 15 uur is er een kruisweg langs de kunstwerken.